

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FÊLEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Sfințirea bisericii ortodoxe române din Teaca.
Lupul și mielul.
Pr. Andrei Eftimie: Metehnele ortodoxiei noastre.
Prof. Dr. G. L. Muntean: Noua dreptate.

Sub Epitrahil.
Sfințirea clopotelor bisericii din Tg.-Mureș.
Cronică. — Convocarea conferinței preoțești de primăvară a tractului Huedin. — Circulară.

Sfințirea bisericii ortodoxe române din Teaca.

Orășelul Teaca este o adevărată pozoabă a câmpiei Ardealului, în jud. Mureș. Este înființat de coloniști sași, cari și azi formează majoritatea locuitorilor, între cari în cursul vremurilor s'au mai așezat familii ale ungurilor cari au deținut slujbe de stat în orășel, iar pe la margini s'au așezat români, cari slujind la sași, din leafa cruțată și-au cumpărat locuri și și-au zidit case.

Azi în Teca sunt și familii de intelectuali români de legea ortodoxă, ocupând diferite servicii publice. Sunt pripășiți din toate părțile patriei întregite. Unitatea credinții a șters din sufletele lor ori ce urmă de diferențieri regionaliste. Ei trăesc în cea mai perfectă înțelegere și dragoste frățească. Este foarte natural, ca aceștia, între cele multe confesiuni bine închegate sub stăpânirea ungurească, să caute acum a-și afirma și exercita și ei cu aceleași drepturi, credința lor religioasă moștenită din moși-strămoși, deodată cu întemeierea neamului românesc pe aceste plaiuri.

Sub scutul legii și statutului pentru organizarea bisericească, s'au constituit în comunitate bisericească. Câștigându-și prin reforma agrară sesiune și gospodărint conștientios, au adunat mijloacele necesare de și-au închiriat o casă în centrul orășelului. În aceasta, făcând adaptările posibile, au instalat o bisericuță curățică, pictată frumos, provăzută cu catapeteasmă, cu icoane și cu toate utensiliile necesare pentru serviciile divine, ca să o poată întrebuinta provizor, până când vor putea aduna capitalul

necesar, ca pe frumosul teren espropriat în mijlocul pieții, să zidească biserică, după toate recerințele culturii veacului în care trăim.

Prea Sfințitul Episcop Nicolae Ivan al Clujului a dispus, ca noul locaș de închinare, cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae“, să fie sfințit cu toată solemnitatea prescrisă, în Dumineca Floriilor, și a esmis pe P. C. Protoiereu *Laurențiu Curea*, consilier și secretar eparhial, să conducă ceremonialul acestei serbări importante. Delegatul episcopesc a luat cu sine un grup de clerici, sub conducerea dlui Dumitru Comșa, instructor de cântări bisericești la Academia teologică din Cluj, ca aceștia cu vocile lor plăcute să ridice frumșeța ceremoniei religioase.

În preajma serbării delegatul episcopesc a fost primit cu multă dragoste de către enoriași în frunte cu vrednicul preot Victor *Deac*, capelan parohial în comuna învecinată Iuda, incredințat cu organizarea și păstorirea parohiei nou înființată în Teaca.

Ziua următoare fiind împodobită cu cer senin, a contribuit mult la desfășurarea fastuoasă a serbării sfințirii bisericii. Deodată cu zorii dimineții frumoasei zi de primăvară, la mărețul praznic s'a adunat mulțime mare de popor, împreună cu corul țărănesc din Iuda, care sub conducerea țaranului *Simeon Magoș*, absolvent al școalei de cântăreți din București, a dat răspunsurile liturgice.

În fața bisericii s'a făcut Sfeștania, după care cu simbolicele cuvinte biblice „Des-

chideți boieri porțile, să intre Împăratul măririi", s'a făcut intrarea triumfală în biserica sfințită cu Aghiazmă, care s'a dovedit neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor. S'a desfășurat cu deosebită pietate și impresionant serviciul Utreniei și Liturgiei, la care toți enoriașii fiind spovediți dela Vecernie, s'au împărțășit cu Taina Sfintei Eucharistii. Predica ocazională rostită de către delegatul episcopesc a fost ascultată cu aceeași evlavie cucernică, ca și răspunsul preotului local, lăsând în sufletele ascultătorilor ambele cuvântări urme adânci, pe cari străbătând calea spinoasă a vieții pământești putem ajunge la ținta dorințelor fiecărui bun creștin.

După serviciul divin s'a servit un banchet în sala „Reifeisen“, la care împreună cu șefii autorităților locale au participat 160 persoane distinse. Aici s'au ridicat toasturi pentru Maj. Sa Regele Carol II, pentru P. Sf. Episcop Nicolae Ivan al Clujului, pentru delegatul episcopesc, pentru preotul locului, pentru frățescă conlucrare spre binele patriei între toți cetățenii, fără deosebire de limbă și confesiune și pentru enoriașii parohiei. Între cuvântări corul țărănesc a cântat cântece patriotice și populare.

LUPUL ȘI MIELUL...

„...Dar peste acestea, avem noi și necazuri mai mari. Este vrășmășia, cu totul neînțeleasă, pe care ni-o poartă biserica neunită cu Roma sf. Pentru, biserică numită azi ortodoxă. Văzând, că sforțările mari, pe cari le-a depus timp de peste 10 ani, pentru a ne strica parohiile și a ne răpi biserici și suflete, n'au fost încununate de izbânda dorită nici chiar acolo unde — ca în Maramureșul nostru scump — au lucrat și mai lucrează și azi, pe căi și mijloace cu totul în afară de lege, au născocit, acum de curând, arma înfometării preoților bisericii noastre. La stăruințele bisericii ortodoxe, al cărei cuvânt a impresionat, se pare, pe ceice sunt azi la putere, bugetul din acest an a tăiat plata preoților bisericii noastre până la aproape o treime din cât a fost mai înainte și cât s'a lăsat preoților ortodocși, ajungând astfel preoții noștri la plăți cu adevărat de batjocură, mai mici decât cele ale preoților cultelor minoritare, și cu cari nu se egalează decât cele ale oamenilor de serviciu de prin slujbele statului...“

Așa grăiește către credincioșii săi, vlădica unit dela Baia-mare, în pastora de Paști, deplin încredințat că prin aceasta samănă pace și bunăînțelegere între frați.

Rezultatul, scandalul în biserica din Sighet în ziua primă — de către conducătorii Agrului. Pentru Prea Sf. Sa înseamnă vrăjmășie când primești și dai ocrotire duhovnicească unor credincioși jăcmăniți haiducește de niște preoți fără suflet? Arete-ne măcar un singur credincios ortodox care să fi venit cu sila la ortodoxie? Ei ne-au chemat, nu noi am mers la ei.

Mai bine le amintea credincioșilor săi cele ce le-au săvârșit la Sărăsău, punându-le cenușă pe cap, decât să le vorbească despre o vrăjmășie închipuită.

Cât privește salariile, trebuia să ne fi plâns și pe noi atunci când consilierii eparhiali, familiști cu copii, primeau nouă mii de Lei iar canonicii uniți, celibi, primeau câte 17.000 Lei lunar. Atunci nedreptatea pentru noi era dreptate, iar starea de acum, nedreptate!

Metehnele ortodoxiei noastre.*)

Un S'a dat de Ven. Consiliu eparhial, pentru conferința preoțească de toamnă — anul trecut — tema: „Cum îți pregătești credincioșii pentru sf. taină a mărturisirii și cuminecării“..., temă din care noi, preoții tineri, am fi avut de învățat dela cei bătrâni, cu o experiență duhovnicească de decenii întregi. Foarte potrivit! Ven. Consiliu eparhial a dat-o ca fiind lucrare cu caracter practic, dar mai mult — cred — pentru că taina sf. mărturisiri este de o importanță capitală pentru creștinii duși de „viforul ispitelor“ pe „marea cea sărată a acestei vieți“, iar o însemnată parte din reputația preotului duhovnic este în funcție de tactica și executarea ei cu conștiință.

Între alte cauza pentru cari „activitatea noastră nu produce rezultatele dorite“, subsemnatul — spre deosebire de păr. Todea — am scris în acea lucrare că preotul duhovnic — desigur nu în genere — poartă în primul rând vina și în al doilea rând poporul. De ce? Unii confrăți merg cu cravată la scaunul duhovniciei, alții frizați și bărbierii după ultimul jurnal; unii nu se înconjoară de obiectele sfinte, cari inspiră religiositate și reculegere — Crucea, Evangelia; alții, depărtează credincioșii prin re-

*) A se vedea lucrarea păr. Todea din Nr. 2 al „Ren“

lațiile sociale, prin purtarea în lumea înconjurătoare, — extrem de exigentă astăzi, — prin viața intimă și familiară. Părintele Todea, în frumoasa lucrare, a arătat cum că poporul nostru nu este religios, ci superficial, *ateu*, dându-i titlul lucrării: *Metehnele ortodoxiei noastre*, care — judecându-i-se cuprinsul — ar putea fi înlocuit prin: *Metehnele credinții, religiosității noastre*. În lucrarea de sub acelaș titlu, pentru care rog „Renașterea” să binevoiască a o găzdui când va avea loc, îmi iau greaua sarcină de a șterge de pe fruntea poporului nostru cuvântul: *ateu*, — de poporul de jos vorbesc, — în nici un caz de dragul polemicii, ci pentru acest popor românesc, care a avut atâtea de suferit în decursul secolelor, iar această suferință a fost în mare parte, mai ales în Ardeal, tocmai pentru credință, pentru ortodoxie. Ca puncte de plecare, la fiecare din afirmațiile mele, voi lua punctele esențiale ale păr. Todea, prin cari susține Sf. Sa ireligiozitatea, ateismul poporului nostru.

Suntem în epoca de formare a poporului românesc. Viță nobilă romană, altoită pe un trunchiu viguros, al Dacilor, acest popor avea să-și scrie cu sânge istoria lui. Și în loc să-l găsim în palate, din cari să comande, l-am văzut în bordeie, umilit, ascuns, așteptând de sus, scăparea de hoardelē barbare. Scăpat de urgia barbară, se constituie și el în voevodate, iar din acestea aveau să se închege: Muntenia, Moldovlachia, Transilvania. Odată încheșat își trăiește secolele de sbucium și nesiguranță, înfruntând până în 1918 uraganul tătaroturco-polono-maghiaro-greco-rus. Acestea l-au făcut pe nemuritorul Delavrancea să esclame: „Povestea cea mai tristă din istorie, este povestea neamului nostru”.

Să vedem din punct de vedere religios, cum s'a prezentat și se prezintă poporul nostru. „Procesul de răspândire al creștinismului la Români, merge paralel cu cel de formațiune. Când poporul nostru apare în zorii istoriei ca popor format, apare ca popor creștin” (așa susțin istoricii). Deci, vestea cea bună adusă de Galileean, la noi pătrunde prin coloniștii aduși în Dacia din diferite părți ale imperiului roman. Simțământul religios al strămoșilor noștri, îl descrie păr. Todea, dar acest simțământ, mai corect aceste apucături romano-dace, să fim

corecți, au fost înainte de creștinare. Pe paginile istoriei martirilor n'am avea mii și milioane de vieți jertfite pentru credința creștină, dacă aceasta n'ar fi transformat interiorul omului. Și dacă totuș în evul mediu, barbariile au continuat — lumea fiind creștină — acestea în nici un caz n'au fost săvârșite de Românii descendenți ai Dacilor „cruzi, vicleni, disprețuitori și fățarnici” și a Romanilor „hrăpăreți, egoiști și perfizi”, ci au fost săvârșite de apusenii îmbrăcați în haine de creștini-catolici și asupra noastră de „apostolicii” unguri. Ce e drept, dela strămoși ne-au rămas o mulțime de datini cu colorit păgânesc. Pe nebăgate de seamă însă, insinuant, preotul le poate șterge, pe altele să le modifice în sens creștinesc, prin cuvântări și predici ad-hoc.

Poporul român credincios, religios, sau ireligios, ateu?

Eu afirm că poporul nostru este religios, credincios. Voiu începe dela formarea lui și până astăzi, în zilele noastre de tristă memorie. După înjghebarea țărișoarelor de dincolo de Carpați, prima grije a domnitorilor a fost înființarea de mitropolii și episcopii, ca astfel poporul să aibă conducerea duhovnicească. Astfel în Muntenia ia ființă (1359) mitropolia din Târgoviște, iar în Moldova (1401) cea din Suceava, cărora le-au urmat rând pe rând episcopiile. Iar după suirea pe tron a lui Ștefan cel Mare (1457); plaiurile Moldovei îmbracă haina Atosului, datorită evlaviei acelui ce-a fost ctitorul eparhiei noastre. Nici Ardealul nu s'a lusat mai pe jos, însă fiind sub stăpânire, ceva mai târziu va avea mitropolia de Alba-Iulia. Mai departe. Ce l-a îndemnat pe Ștefan să zidească cele 44 mănăstiri și biserici?, pe Neagoie să zidească faimoasa mănăstire a Argeșului, pentru terminarea căreia Milița Despina (soția lui) și-a vândut toate odoarele, nevoind să pună bir pe popor?, pe Brâncoveanu să sufere martirajul, cu toată familia pentru credința ortodoxă? Ce i-a îndemnat pe cronicari (Ureche, Miron Costin, Neculce) să atribue toate biruințele sau înfrângerile puterii dumnezeiești „așa au vrut Domnul”? iar pe străbunii noștri să meargă adeseori zeci de km. în căutarea unui locaș de închinare, ba de multe ori să treacă chiar Carpații? Eu afirm: *credința în Dumnezeu, speranța în*

vremuri mai bune și dragostea față de neam și „lege“.

Să admitem acum, cu păr. Todea, că poporul nostru a împrumutat: „lenea și fatalismul (dela Turci), fățarnicia și necinstea (dela Greci), fudulia și sudalmele (dela Unguri)“, iar dela Slavi... credința. În acest caz am aduce o neagră injurie poporului nostru, nouă înșine. Unde am văzut oare scris, în aprecierile vre-unui strein care ne-a studiat, că Românul e leneș, fatalist, fățarnic? Cine din iubitorii de popor (Alexandri, Slavici, Vlahuță, Mehedinți, Iorga), cari au colindat meleagurile țării, au atribuit țăranelui nostru vre-un epitet din genul acestora? Însă epitete ca: răbdător, blând, cinstitor (S. Mehedinți), evlavios, cu dragoste de biserică, statornic în hotăriri, iubitor de frumos (Duiliu Zamfirescu), vom întâlni la tot pasul. Iar un strein, iată cum îl califică (dau de-adreptul în traducere): „O! țăranel român este răbdător, muncitor și mai presus de toate sincer... câtă generositățe, ce suflet nobil! și această nobleță numai veacurile de suferință au fost în stare să i-o dea... iar credință ortodoxă (la foi orthodoxe) într'atât l-a întărit, încât toți barbarii s'au isbit ca de-o stâncă de granit“... (** A travers du pays).

În legătură cu acestea, voi cita textual altă afirmație a păr. Todea: „De aici (adică din cauza necredinții) au și venit atâtea nenorociri pe capul lor (al Românilor), de aici ne explicăm cum au devenit sclavii atâtor neamuri streine. A fost blestemat de Dumnezeu... pe când toți veneticii goi și flămânzi au găsit raiul pe pământ. Dacă Românii erau religioși desigur nu înregistrau în istorie atâtea năcazuri...“ Ce rezultă de aici? Românii au împrumutat dela vecini, lenea, fățarnicia etc. și mai mult, aceștia i-a stăpânit, întru cât au găsit raiul pe pământ... Iar adevărul e următorul: Raiul pe pământ, e foarte drept, l-au găsit streinii, cei mai noi fiind nepoștii Jidovi, dar de ce? Tocmai pentru blândețea, bunătatea și generositătea poporului nostru, nu fiindcă „preferă conducere streină, în locul celor de un sânge cu el“. Vechiul regat în întregime, este plin de biserici, cari de cari mai pompoase, la fel Ardealul de după războiu. Un argument în plus, că Românul este harnic, credincios și darnic pentru sufletul lui,

numai conducătorii să fie la înălțime, pentru a ști să-l miște. Considerăm un rău că „Românul nu și-a bătut capul cu metafizica religiunii“? Dar oare când a fost rătăcirea mai mare? Atunci când nu și-a bătut capul, sau astăzi când și-l bate? De când atâtea secte în mijlocul poporului nostru, cari de cari mai curioase și depărtate de adevărata credință? Dacă și-ar bate capul, fără auspiciul nostru, al preoților, atunci am asista neputincioși la pecetluirea ortodoxiei românești, și aceasta în scurt timp.

O altă latură a lucrării păr. Todea este: În folklorul nostru, preotul este cel mai ridiculizat — tot ca un produs al necredinții. După cât știu, dintre autori, Speranță a ridiculizat foarte mult pe preoți în anecdotele lui, culese desigur din popor. Faptul că preotul e ridiculizat în poezia poporană, nu ne îndreptățește să aruncăm vina asupra poporului. Aceasta din două motive: Primo, mulți din preoții vechimii erau sub toate aspectele lor criticabili, fără prea mult respect față de cele sfinte, dornici de renunțarea „plocoane“, materialisti crași; secundo, țăranel român, plin de simplitate dar sensibil, s'a acățat de acela care i-a dat prilejul. Iar expresia: „popa merge să oțelească“... sau va fi proprie Arieșenilor, sau, în tot cazul, cu un alt sens. N'am întâlnit-o absolut niciodată. Și din alte tagme au fost foarte mulți indivizi și sunt, sub toate formele demni de critică, dar preotul este „vocea lui Dumnezeu în lume“ (Carlyle, Eroii), are deci darul, primit prin punerea mânilor, pe care nici un muritor nu-l are și deci viața lui trebuie să fie nepătată. La din contră, va fi expus ridiculizării, va da apă la moara ateilor și anticlericalilor.

(Va urma)

Pr. Andrei Eftimie, Fărău.

Sfințirea clopotelor bisericii din Tg.-Mureș.

Ajungând sub acoperiș turlele bisericii ce-i în curs de zidire în Tg.-Mureș, conducătorii parohiei au hotărât să cumpere clopotele necesare din fondurile special destinate lor. Cele cinci clopote: întâiul de 1604 klg. donat de parohie; al doilea de 805 klg. donat de preotul Nicolae Motora; al treilea de 482 klg. donat de parohie;

al patruilea de 332 klg. donat de oficerii, profesorii și elevii Liceului militar; oficerii din garnizoana Tg.-Mureș; profesorii și elevii dela toate liceele și școala normală; și al cincilea de 201 klg. donat de dl insp. adm. Petru Roșca, — au sosit în gara Tg.-Mureș în ziua de 19 Aprilie a. c. În aceea zi, după terminarea sf. liturghii, preoțimea tractului, întrunită în conferință de primă-vară, a mers în corpore la gara mare. Acolo s'a format cortegiul de procesiune în frunte cu praporii, elevii și elevele liceelor, muzica militară, corul școalei normale, 19 preoți în odăjdii, apoi carele cu clopotele, având de două părți pe elevii dela Liceul militar în ținută de paradă. În urma carelor autoritățile civile și militare și un număr mare de credincioși. În mers pe străzile principale au cântat muzica militară și corul școalei normale.

Sfințirea clopotelor s'a făcut înaintea bisericii celei noi, după care P. On. protopop Ștefan Rusu a cetit o impresionantă cuvântare, mulțumind în mod deosebit tuturor celor ce au contribuit cu obolul lor la procurarea acestor clopote.

Prețul total al clopotelor a fost de Lei 453.150, o sumă foarte importantă pentru vremurile de astăzi.

Clopotele acestea cine știe câți ani de aici înainte, prin glasul lor vor chema pe credincioși tot la biserica cea veche. Dorim ca glasul lor să trezească la fapte conștiința celor ce sunt datori să vină 'ntrajutorul terminării bisericii, atât de necesară credincioșilor noștri din Tg.-Mureș.

„PREDICA DE PE MUNTE“

Noua dreptate.

(Matei 5, 21—6, 34.)

a) Adunarea de comori. 6, 19—23,

„Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde moliiile și rugina le strică, și unde furii le sapă și le fură.

Ci vă adunați vouă comori în cer, unde nici moliiile, nici rugina nu le strică, și de unde furii nu le sapă, nici le fură;

Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

Luminătorul trupului este ochiul. Deci de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va

fi întunecat. Deci, dacă lumina care este întru tine, este întunec, dar întunerecul cu cât mai mult?“

Critica a găsit și pentru aceste cuvinte ale lui Iisus o parabolă. Este așa numita legendă despre regele Monobaz din Adiabene în Assiria. „Regele Monobaz într'un timp de foamete a împărțit toată averea sa și averea alor săi. Atunci frații lui și toate celelalte neamuri s'au întrunit și l-au dojenit cu cuvintele: Părinții tăi au adunat comori, pe cari trebuia să le înmulțești, tu însă le-ai împrăștiat. El le răspunse: Părinții mei au adunat comori, (pe Pământ), eu însă adun comori sus... Părinții mei au adunat comori într'un loc, unde mâna omenească are putere asupra lor, eu însă într'un loc, unde mâna omenească nu are putere... Părinții mei au adunat ceea ce poartă rod... Părinții mei au adunat de ale lui Mamon, eu însă comori sufletești... Părinții mei au adunat pentru alții, eu însă pentru mine... Părinții mei au adunat pentru această lume, eu însă pentru cealaltă...“¹⁾

O dependență a Mântuitorului de această legendă este absolut imposibilă, câtă vreme Monobaz împreună cu mama sa Elena și fratele său Izates trec la iudaism abia la a. 36 d. Hr., și ajunge rege la anul 61. O inversare a rolurilor este mai curând probabilă.

„Bunurile materiale au preocupat tot timpul omenirea, iar diferențierea repartizării lor la indivizi, a determinat în decursul timpului contraste izbitoare în elementul component al societății, care este omul. Și diferențierile acestea, au provocat turburări chiar în vechime, când conștiința egalității oamenilor și principiile avansate ale echității sociale, nici nu puteau fi bănuite măcar în concepțiile de viață ale omenirii... Doriții de îmbogățire, de cuceriri de lucruri noi, datorăm atâtea convulsii ale vieții popoarelor...“

Instinctele egoiste ale omului, nepurificate de conștiința unei morale sociale superioare, au cutropit, au oprimat, au suprimat, au distrus cât au putut... Împotriva acestor înclinații de cutropire îndeamnă Mântuitorul pe discipolii săi să se opue.²⁾

Adevăratul ucenic al lui Hristos nu-i permis să adune comori pământești. Comoara după care trebuie să năzuiască este în ceruri. Tabloul este luat din lumea ideilor populare despre răsplata divină. Iudeul își închipuia că fiecare faptă bună constituie un adaus la bogăția cerească individuală, bogăție care va fi cântărită la judecata din urmă.

Argumentul la care se provoacă Iisus când

¹⁾ Bischoff op. cit., p. 84.

²⁾ T. Farnachides, op. cit., d. 260.

interzice adunarea bunurilor pământești, este întemeiat pe logica minții sănătoase: ce folos ai adunând lucruri trecătoare? Comorile pământești, fie haine scumpe, fie metale nobile, fie pietre prețioase, sunt trecătoare și supuse stricăciunii. Hainele sunt mâncate de molii, rugina ia frumusețea metalelor, iar furii caută să înstrăineze orice comoară.

Înapoia acestei argumentări mai este ceva. Cine adună comori pământești nu numai că satisface periculoasa dorință de îmbogățire, ci își pierde și sufletul în aceste comori. Are un adânc temei în natura omului adevărul: „unde este comoara ta, acolo este și inima ta“. Cuvântul „inimă“ este însemnarea tuturor actelor raționale și voliționale ale sufletului.¹⁾ De unde rezultă că citatul exprimă pe de-a întregul ideea: În direcția unde este fixat scopul vieții cuiva, se îndreaptă toate năzuințele lui. Este această țintă finală aci pe pământ, natural toată atențiunea se îndreaptă numai pe pământ. O legătură a intereselor de dincoace cu cele de dincolo este imposibilă.

Iar dacă Mântuitorul fixează pentru omenire o singură țintă: „ceriul“, atunci toate puterile trebuie să acționeze în acea direcție. Nu mai este loc și pentru alte năzuințe și alte idealuri. El nu vorbește ca un reformator al vieții morale în lume, ci ca un profet, care a hotărât că croiască în această lume drumul unei ordini superioare a lucrurilor.²⁾

Cu toate acestea Iisus n'a oprit adunarea de bunuri, ci a pretins numai emanciparea voinții din puterea de atracție a acestora. Cunoaște destul de bine mersul lucrurilor, pentru ca să știe, că averea, printr'o folosință bună, dela sine se înmulțește. Nu cere la orice ocazie ca averea să fie împărțită săracilor. Zacheu era bogat, și s'a hotărât să restituie împătrit celor cari au fost apăsați de el cu dări grele, însă nu în urma pretenției lui Iisus, ci din proprie inițiativă. (Lc. 19, 8). În convorbirea cu Nicodem, intrarea în noua împărăție nu o leagă de lepădarea de avere, ci de credință și botez. (Ioan 3, 3, 5, 15). Putem trage concluzia, că Iisus peste tot presupune ca ceva de sine înțeles posedarea bunurilor materiale necesare. Însotitorii Săi în majoritate sunt oameni, cari au case, pământ, vite etc. Deci ceea ce pretinde în legătură cu bunurile pământești este indiferența. Nu ne este permis să ne legăm cu sufletul de aceste. Cu totul altceva este a poseda averi, și a te închina vițelului de aur.³⁾

Cât de mare este dezastrul sufletesc pentru

omul care se leagă cu inima de bogățiile pământești ne învață comparația făcută de Iisus între inimă și ochiu. Ceea ce este ochiul pentru corp, și pentru purtarea lui în extern, este și sufletul pentru acțiunile morale ale omului.¹⁾ Ochiul dă omului lumina necesară vieții lui corporale. Se poate asemana cu o lampă. Funcțiunea de a da corpului lumina, o poate îndeplini numai un ochiu sănătos. Dacă ochiul e bolnav corpul rămâne în întunec, este ca și mort. Ceeace este valabil pentru ochiul trupesc, este și pentru ochiul sufletesc, „lumina care este în noi“.²⁾ Inima după uzul vorbirii V. T. este organul prin care omul cunoaște pe Dumnezeu și opera lui. Dacă a pierdut adevăratul sentiment al adevărului a devenit întunec, și astfel dela acest punct central al întunecului se împrăștie în întreg imperiul vieții religioase și morale. Unde s'a pierdut adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu, acolo cresc păcatele în bună voie (Rom. 1, 18). Un aderent al Mântuitorului care se pregătește să intre în împărăția divină, permanent trebuie să aibă în vedere îndemnul formulat de Luca „Grijește ca lumina care este în tine să nu devină întunec“ (11, 35).

Ca încheiere, în această parabolă, se întărește pretenția de a ne îndrepta inima spre adevărata comoară care este în ceriuri.³⁾

(Va urma)

Prof. Dr. G. L. Muntean.

Sub Epitrahil.

Doi tineri sublocotenenți, ocazional, au intrat într'o biserică, renumită ca frumusețe și ca monument istoric, în timpul când duhovnicul spovedia pe enorașii săi. Unul din ei șopti la urechea celuilalt, în bătaie de joc, că se va spovedi și el. Celălalt cunoscând indiferentismul camaradului său față de Biserică și mai ales știind despre îndelungata vreme de când camaradul său nu mai voia să se spovedească, îi răspunse râzând: „Dau o masă bogată, cu șampanie, dacă vei avea curajul să faci aceasta! Vreau să rid o leacă cu camarazii mei pe socoteala preotului, care poate va lua în serios spovedania ta!“

Atunci ofițerul se îndreptă spre preot, îngenunche, și după ce îi șopti duhovnicului ce avea de spus, sub pretext de spovedanie, acesta îi puse epitrahilul pe cap și începu

¹⁾ Ibbeken, op. cit., p. 163, 165.

²⁾ Weis-Bousset, 282.

³⁾ Steinmann, op. cit., p. 141.

¹⁾ Zahn, op. cit., p. 293

²⁾ Strack-Billerbeck, op. cit., p. 431.

³⁾ Bousset-Heitmüller, op. cit., p. 281.

cu el următorul dialog: „Bine, fiule, văd că acum nu-ți prea arde de spovedanie. Ești tânăr, frumos, ai o situație onorabilă, păcate grele nu cred că ai pe conștiință, așa dar să lăsăm chestiunea spovedaniei pentru vremea când vei simți dta nevoia să o faci. Să vorbim acum de altceva: de mult ai ieșit dta sublocotenent?”

— „De un an“.

— „Mai târziu ce ai să devii?“

— „Locotenent.“

— „Și după aceasta?“

— „După aceasta voi da examen și voi ajunge căpitan.“

— „Dar după asta?“

— „Firește că maior.“

— „Și apoi?“

— „Locotenent-Colonel.“

— „Nădăjduiești să ajungi și mai mare?“

— „De ce nu?“

— „Va să zică vei ajunge colonel și chiar general?“

— „Se poate. Și îmi voi depune toate silințele să ajung.“

— „Și pe urmă?“

— „Și pe urmă? Pe urmă... de! Ce să zic? Nimic“.

— „Cum nimic, tinere? Ei, iată, să-ți spun eu ce va fi pe urmă: atunci va veni moartea și judecata lui Dumnezeu!“

— „Cum asta? Ce judecată?“

— „Judecata pentru faptele dtale pe pământ, dintre cari nu vor lipsi acelea săvârșite până în clipa de față. Ai venit aci la biserică să rizi de preotul ei învesmântat în sf. odăjdii și de taina sf. Spovedanii. Rău ai făcut. Eu, ca om, te iert! Dar în calitate de cel ofensat, așa cum îl înțelegi d-ta termenul acesta, am dreptul la o reparațiune și îți cer satisfacție!“

— „Duel? Preot să se bată în duel? Se poate?“

— „Nu, fiule! Îți cer ca de azi înainte să te angajezi pe cuvântul d-tale de cinste că în fiecare seară te vei ruga acasă lui Dumnezeu, în fața sf. icoane și vei rosti următoarea rugăciune: „*iartă-mă, Doamne, că am păcătuit împotriva sf. Spovedanii, în Casa Ta!*“

Ofițerul se sculă de sub epitrahil, roșu, emoționat, înfiorat.

Camaradul său, îl primi cu o glumă. El tăcea. În fine camaradul său îi propuse

să meargă la șampanie, căci pariul îl câștigase cel ce fusese sub epitrahil; dar tânărul care fusese sub epitrahil îl refuză, îngândurat... și se despărțiră.

Ajuns acasă, tânărul îngenunchie în fața icoanei, cu mâinile cucernic împreunate, iar buzele lui roșiră fierbinte prima propozițiune din rugăciunea poruncită: „*iartă-mă, Doamne!*...“ și-și pierdu conștiința, căzând într'un somn adânc și binefăcător pentru liniștea sufletului său.

Din momentul deșteptării din acel somn, ofițerul devenise alt om și în toată viața lui, rugăciunea poruncită de bătrânul duhovnic era rostită cu sfințenie în fiecare zi de către ei, iar la slujbele religioase niciodată nu lipsea.

El însuș a povestit această minunăție întâmplare, căreia-i datora liniștea sufletească și mângăierea zilelor sale de după pocăița sa neașteptată. *)

* * * CRONICĂ * * *

Serbarea Sf. Paști la Cluj. Atât la serviciile divine din Joia și Vinerea Patimilor, cât și la Înviere și 'n cele două zile de Paști, au participat un număr deosebit de mare de credincioși. Toți câți au suferit îmbulzeala la aceste servicii divine, de dreptul stângeniți de a se putea ruga în liniște, și-au arătat indignarea contra celor ce nu înțeleg să acorde ajutoarele necesare terminării catedralei, silind atâtea mii de credincioși să se sbată într'o biserică așa de mică. — Serviciile divine, atât din partea preoților și diaconilor slujitori, cât și din partea cântăreților și corurilor cari au dat răspunsurile, au fost săvârșite cu toată evlavie și solemnitatea. Vineri seara a predicat P. On. protopop N. Vasiiu, în ziua întâi de Paști P. On. consilier eparhial Dr. V. Sava a cetit pastorala P. Sfinției Sale, iar a doua a predicat P. On. prot. D. Antal, revizor eparhial. P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae, a asistat la sf. liturghii din întâia și a doua zi de Paști, spre plăcuta surprindere a credincioșilor noștrii cari au dorit să-l vadă de atâta vreme, deplin restabilit.

*) Din conferința „Biserica și Tineretul“ ținută de pr. Vl. Burjacovschi, cons. șef, în ziua de 23 Noemvrie 1931 în Sala Eparhială din Chișinău.

Deces. Preotul *Ioan Anca*, fost paroh în Bucium-Cerbu, în ziua de 12 Aprilie c. a adormit în Domnul, în etate de 54 ani, după 28 de ani de preoție și fericită căsătorie. A fost un preot vrednic care s'a stâns prea de vreme, lăsând o nemângăiată văduvă cu patru fice orfane. Transmitem nemângăiatei familii sincerile noastre condoleanțe. Bunul Dumnezeu îl odihnească în pace.

Pentru noua biserică parohială din Cluj, în urma apelului făcut de dna Zina Moroianu, la Congresul Societății ortodoxe naționale a femeilor române, ținut în București în zilele de 16 și 17 Aprilie, s'au înscris donații în sumă de vre-o 25 mii Lei. Acest fapt a făcut pe unele ziare, între cari și revista „Îngerul” a eparhiei Buzăului, să publice știrea că în Cluj nu există nici o biserică ortodoxă. De existat există, numai e neîncăpătoare, iar zidirea catedralei s'a potignit pe sfârșite. Tocmai din această cauză s'a luat inițiativa zidirii unei biserici parohiale în Calea Regele Ferdinand, a cărei temelie este așteptată să se pună încă în primăvara aceasta.

Donație. Vrednicul fruntaș și bun credincios al bisericii noastre din Icelandul, dl Simion Jovrea, a donat bisericii noastre de acolo 4 jug. de pământ. Subliniem cu bucurie acest caz de pilduitoare generozitate și jertfă pe altarul bisericii în lumea materialistă de azi. Laudă donatorului și parohiei Icelandul, care își știe educa credincioșii.

Consiliul eparhial.

Date bugetare. În bugetul anului c., admitându-se principiul proporționalității, fiecărui cult recunoscut i s'a dat câte 32 Lei după fiecare credincios. Numărul preoților raportat la numărul sufletelor a dat un preot ortodox la 1500 suflete și un preot unit la 900 suflete. Afară de aceasta din acești 32 Lei la ortodocși se repartizează câte 3'25 Lei pentru administrațiile centrale și protopopești, iar la uniții (cu câte 10 canonici) se repartizează câte 7 Lei. De aici provine deosebirea de salar dintre un preot unit care primește cu 530 mai puțin ca unul ortodox.

Nr. 489—1932.

CONVOCARE

Prin aceasta pe *Duminecu 8 Mai a. c.* convoc conferința preotească de primăvară a tractului Huedin, care se va ținea în *Mănăstireni*, cu următoarea ordine de zi:

1. Ora 9—11. Serviciu divin. Predica ocazională o va rosti Pr. I. Roșca din Valea-Drăganului. — 2. Ora 11 $\frac{1}{2}$. Deschiderea conferinței. Prezentarea temei generale „Despre salarizarea preoților”. — 3. Discuțiuni asupra predicei și serviciului divin. — 4. Ora 3. Conferințe pentru popor a pr. I. Buiu din Dângăul-mic „Despre Învierea Domnului și învierea morților” și a pr. V. Fâșcu din Aghireș „Despre cinstirea icoanelor sfinte”. — 5. Ora 4 $\frac{1}{2}$. Discutarea temei „Despre salarizarea preoților”. — 6. Conferința protopresbiterului tractual „Despre Canonul cărților Testamentului Vechiu și Testamentului Nou”. — 7. Curente și eventuale propuneri. — 8. Închiderea conf. Huedin, la 26 Aprilie 1932.

A. Muntean, protopop.

N. B. Cucernicii preoți sunt rugați a aduce la conferință și pe d-nele preotese, pentru a înființa Asociația preoteselor ortodoxe române din tractul Huedin.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ
Nr. 3140—1932.

CIRCULAR

Înundațiile recente au cauzat pagube însemnate și în județul Cluj. O mulțime de familii au rămas pe drumuri, în cea mai neagră mizerie, lipsiți de un acoperiș și de hrană zilnică.

Învităm oficiile parohiale să stăruie și să ajute ca primăriile din comunele lor, întrucât au primit și ordine dela autoritățile lor superioare, să colecteze pentru ajutoarea inundaților din județul Cluj.

Cluj, la 4 Mai 1932.

Consiliul eparhial.